

**VÝROČNÁ SPRÁVA O ČINNOSTI A HOSPODÁRENÍ
NEZISKOVEJ ORGANIZÁCIE TROJLÍSTOK**

ZA ROK 2022

vypracovaná v zmysle
*zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne
prospešné služby v znení neskorších predpisov*

30. júna 2023
Prešov

OBSAH

1	ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NEZISKOVEJ ORGANIZÁCIE TROJLÍSTOK	2
2	ODBORNÁ ČINNOSŤ VYKONÁVANÁ V KALENDÁRNOM ROKU 2022	3
2.1	Východiská odbornej činnosti organizácie	3
2.2	Odborné činnosti organizácie v roku 2022	4
2.3	Cieľové skupiny	5
3	PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE ODBORNEJ ČINNOSTI V ROKU 2022	8
4	MIMORIADNE UDALOSTI V ROKU 2022	9
5	FINANCOVANIE ČINNOSTI V ROKU 2022	9
5.1	Ročná účtovná závierka	11
6	NÁKLADY NA ČINNOSŤ V OBLASTI VÝSKUMU A VÝVOJA	11
7	ÚDAJE O VLASTNÝCH AKCIÁCH A INÝCH PODIELOCH	11
8	NÁVRH NA ROZDELENIE ZISKU ALEBO VYROVNANIE STRATY	11
9	ZLOŽKY ORGANIZÁCIE V ZAHRANIČÍ	11
10	ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	12
11	PREDPOKLADANÝ BUDÚCI VÝVOJ ČINNOSTI ORGANIZÁCIE	12
12	ZHODNOTENIE PRÍNOSOV ODBORNEJ ČINNOSTI V ROKU 2021	15
	Príloha č. 1 - Prehľad klientely organizácie za rok 2022	18

1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NEZISKOVEJ ORGANIZÁCI TROJLÍSTOK

Nezisková organizácia Trojlistok, Kotrádova 2, 080 01 Prešov (ďalej len „organizácia“) poskytuje všeobecne prospešné služby podľa § 11, ods. 1) zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby. Predmet jej činnosti bol v roku 2022 bez zmeny:

- a) poskytovanie zdravotnej starostlivosti,
- b) poskytovanie sociálnej pomoci a humanitárnej starostlivosti,
- c) poskytovanie sociálnych služieb podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov,
- d) poskytovanie sociálnych služieb podľa zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately v znení neskorších predpisov realizácia opatrení,
- e) vykonávanie prevencie v oblasti sociálnej práce, hlavne pri práci so závislými od psychotropných látok,
- f) ochrana ľudských práv a základných slobôd,
- g) výskum, vývoj, vedecko-technické služby a informačné služby,
- h) ochrana zdravia obyvateľstva,
- i) služby na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti,
- j) poskytovanie sociálneho poradenstva podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov,
- k) vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately v súlade s ust. § 11, ust. § 12, ust. § 13 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately v znení neskorších predpisov,
- l) zariadenie sociálnej služby Denný stacionár, podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov,
- m) poskytovanie psychologickej starostlivosti,
- n) realizácia odborných, preventívno-výchovných, kultúrno-spoločenských, vzdelávacích, osvetových aktivít a programov,
- o) organizácia osvetu, propagácia a realizácia prevencie sociálno-patologických javov,
- p) vedecko-výskumná, vývojová, informačná, publikačná, projektová a propagačná činnosť.

Orgány organizácie sa v roku 2022 nemenili, ani ich personálne zastúpenie. Riaditeľkou a štatutárnou zástupkyňou organizácie bola Doc. PhDr. Denisa Šoltésová, PhD., predsedníčkou Správnej rady PhDr. Mgr. Gabriela Šostáková, revízorom M. Šosták.

Sociálne služby a opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktoré organizácia v roku 2022 vykonávala:

- **základné a špecializované sociálne poradenstvo**, podľa § 19 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, na základe rozhodnutia MPSVaR SR o udelení akreditácie č. s. 6408/2015-M_OSS a č. z. 9450/2015 zo dňa 24. februára 2015 a na rozhodnutia o predĺžení akreditácie č. s. 6915/2018-M_OSS zo dňa 28. februára 2018 (a následne predĺžená rozhodnutím MPSVaR SR zo dňa 10. februára 2021 predĺžená o päť rokov);

- **terénnu sociálnu službu krízovej intervencie**, podľa § 24a zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, na základe registrácie Prešovského samosprávneho kraja od 1. októbra 2014 na dobu neurčitú;
- **opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately**, podľa § 10 a § 11, ods. 1, písm. c) zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v prípade § 11 na základe rozhodnutia MPSVaR SR o udelení akreditácie pod číslom 11641/2017-M_OSSODRAK zo dňa 6. júla 2017 a jej predĺženia č. sp 11864/2019-M_OAK, č. z.: 24251/2019 a na základe rozhodnutia č. 15766/2022-M_OAK, č.z.: 39465/2022 zo dňa 29. apríla 2022;
- **opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v Centre pre deti a rodiny Zmena**, za účelom podľa § 45 ods. 1 písm. b) a c) (a to opatrenia podľa § 11 ods. 3 písm. b) bod 2 až 4 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov) na základe rozhodnutia MPSVaR SR o udelení akreditácie č. spisu 17557/2019-M_OAK, č. záznamu 50298/2019.

Zodpovednou zástupkyňou, resp. odbornou garantkou poskytovaných služieb a opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v Centre pre deti a rodiny Zmena bola v roku 2022 PhDr. Mgr. Gabriela Šostáková a pre opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v Programe celostného manažmentu pomoci deťom a mladým ľuďom s rizikovým závislostným správaním doc. PhDr. Denisa Šoltésová, PhD.

2 ODBORNÁ ČINNOSŤ VYKONÁVANÁ V KALENDÁRNYM ROKU 2022

2.1 Východiská odbornej činnosti organizácie

Organizácia poskytuje špecializovanú pomoc (v kontexte **prevencie, predliečebného poradenstva a následnej starostlivosti**) osobám so závislostným správaním a závislosťou a ich blízkym v meste a regióne. Aj v roku 2022 bola jediným subjektom s náležitým zameraním, typom a rozsahom preventívno-intervenčnej odbornej pomoci v regióne, kompenzujúc „biele miesta“ v špecializovanej, dostupnej a efektívnej pomoci danej cieľovej skupine v meste a v regióne.

Pre cieľovú skupinu osôb so závislostným správaním a závislosťou je v meste a regióne stále nedostatočne saturovaná ponuka odborných služieb (z hľadiska dostupnosti, komplexnosti i špecializácie), hoci od roku 2022 ponúka v meste pomoc krízovou intervenciou aj organizácia IPčko.sk – Internetová poradňa pre mladých ľudí, a to aj prostredníctvom ambulantnej a terénnej formy intervencie poskytovaným prešovským Káčkom (kontaktným centrom). Činnosť tohto subjektu však nie je špecializovaná na cieľovú skupinu závislých a osôb so závislostným správaním, je úzko orientovaná na prácu s mladými ľuďmi a je redukovaná (nie je k dispozícii v celom kontinuu odbornej pomoci: prevencia – krízová intervencia – predliečebné poradenstvo – liečba – následná starostlivosť, vrátane doliečovania a sociálna integrácia). Preto nie je možné očakávať ich zásadný prínos pre riešenie závislostnej problematiky v meste či regióne.

Okrem uvedeného subjektu je k dispozícii v celom regióne len pomoc zdravotnícka (ambulantne u všeobecných psychiatrov a špecializovane v medicíne závislostí v jedinej

psychiatrickej ambulancii v regióne v Poprade, pre ústavnú liečbu na troch oddeleniach všeobecnej psychiatrie nemocníc v Prešove, Bardejove a Levoči, aj to len na jednom špecializovanom oddelení – v nemocnici FNP J. A. Reimana v Prešove), ktorá však nerieši predmetnú tému komplexne ani z hľadiska kontinua pomoci, ani z hľadiska šírky problémov spojených so závislosťou problematikou (zvyčajne bez sociálnej podpory a s minimom psychologickéj pomoci).

Vzhľadom na uvedené považujeme odbornú pomoc danej cieľovej skupine v meste a regióne stále za nepostačujúcu, neuspokojivú a málo dostupnú, existujúca pomoc však neponúka holistický prístup a nezabezpečuje kontinuálne riešenia.

Odborná činnosť poskytovaná Neziskovou organizáciou Trojlistok je teda jedinou celostnou pomocou v regióne, s prístupom multidisciplinárnym a multirezortným, zabezpečujú pomoc priamo v ambulantných podmienkach i v spolupráci s ďalšími potrebnými subjektmi, sprevádzajú klientov a klientky kontinuálne a systematicky počas celej doby zotavovania a zasahujú vo všetkých fázach kontinua odbornej pomoci.

Činnosť je charakteristická **dostupnosťou, individualizovaným, flexibilným a holistickým prístupom**, ktorý zásadne umožňuje redukovať náročnosť ústavnej starostlivosti (umožňuje zotrvanie v prirodzenom prostredí). K východiskám odbornej pomoci patria aj **ekologická perspektíva v sociálnej práci** (orientáciou na multisystémové, multidisciplinárne a kontinuálne intervencie a komplexnosť riešení v existujúcich sociálnych vzťahoch), **bio-psycho-socio-spirituálny model zdravia** (ktorý umožňuje poskytovať celostné riešenia) a **aktuálne trendy v „protidrogovej politike“** a ich implementácia v odbornej činnosti (odklon od tradičných patologizujúcich a sankčných k humanizujúcim postojom s dôrazom na ľudské práva, verejné zdravie a bezpečnosť a na informovaný prístup založený na dôkazoch).

2.2 Odborné činnosti organizácie v roku 2022

V súlade s autorským Programom celostného manažmentu pomoci závislým a ich rodinám pomoci organizácia v roku 2022 organizácia poskytovala pomoc **v štyroch oblastiach pomoci**:

- Program celostného manažmentu pomoci mladým dospelým osobám s látkovou a nelátkovou závislosťou,
- Program celostného manažmentu pomoci závislým osobám,
- Program celostného manažmentu pomoci deťom a mladým ľuďom s rizikovým závislosťným správaním (od apríla 2022, predtým Program celostného manažmentu pomoci mladistvým osobám s rizikovým správaním z dôvodu užívania psychoaktívnych látok a závislostí od nich alebo od škodlivých návykových činností),
- Program celostného manažmentu pomoci kodependentným osobám.

Tri podprogramy s preventívno-intervenčným zameraním reflektujú špecifiká vekových skupín klientely organizácie (deti a mladí ľudia, mladí dospelí, dospelí), štvrtý je so zameraním na skupinu osôb, ktorých situácia je komplikovaná spoločným životom s osobami s ne/látkovou závislosťou (ide tzv. spoluzávislé osoby či kodependentné osoby). V rámci autorského programu organizácia realizuje individuálne a skupinové sociálne, sociálnoprávne a psychologické poradenstvo a starostlivosť, krízovú intervenciu, opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, preventívne, osvetové, vzdelávacie, odborné aktivity a

konzultácie, pričom jadro činnosti je orientované do predliečebného poradenstva a následnej starostlivosti. Osobitnou súčasťou činnosti organizácie bola terénna sociálna služba krízovej intervencie zameraná na vyhľadávaciu činnosť v teréne pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii. Odborná pomoc je poskytovaná podľa individuálnych potrieb, ambulantnou a/alebo terénnou formou. K dispozícii je poradenstvo prezenčné, aj dištančné (telefonicky, online poradenstvo, mejlové poradenstvo). V roku 2022 zabezpečila organizácia, ako subjekt hospodárskej mobilizácie, poskytovanie pomoci kontinuálne, bez akýchkoľvek obmedzení (napr. z dôvodu mimoriadnej situácie pre ochorenie COVID).

V súlade s aktuálnou pandemickou situáciou organizácia v roku 2022 realizovala a spolupracovala na viacerých skupinových a hromadných podujatiach: pravidelne viedla skupinové aktivity pre klientelu organizácie; zrealizovala dva cykly diskusných seminárov pre odborníkov a odborníčky pomáhajúcej praxe (oddelenia SPODaSK, centier pre deti a rodiny, súdy, školy); poskytovala odborné konzultácie a zrealizovala diskusie s partnerskými organizáciami; viedla preventívne aktivity v školách, reedukačnom centre a vo väzniciach. Pokračovala aj v zážitkových workshopoch pre rodičov z rodín s výskytom závislostného správania (cyklus 3 stretnutí v programe s názvom Rodičom som navždy...). Osobitný význam mala odborná konferencia pod záštitou prezidentky Slovenskej republiky, p. Zuzany Čaputovej, na tému „Čo (ne)priniesla pandémia? Prevencia a riešenia v oblasti užívania psychoaktívnych látok a návykových činností – tradičné koncepty vs. nová optika“. Z grantovej podpory bolo možné inovovať, pripraviť nové a distribuovať informačné materiály (letáky, brožúry, diagnostické karty), boli realizované dve verejné besedy (*Spoluzávislosť na pozadí stereotypov ženskosti (a mužskosti)* a *Ne/sýtiace vzťahy: Čo to vlastne znamená „toxická vzťahy“?*) a zverejnených sedem podcastov (*Nepiť je normálne!*, *Keď už je pitie v rodine problémom, Spoluzávislosť alebo ako sami podporujeme závislosť u druhého*, *Čo to vlastne nelátkové závislosti sú?*, *Je sebapoškodzovanie naozaj len „správanie pubertiaka“?*, *„Kým nezješ, od stola neodídeš!“: moje dieťa má poruchu príjmu potravy*, *Nálepka „závislý“ – ako sa s ňou ľudom žije*).

Činnosť organizácie bola prezentovaná aj v časopise Echo Trojlistka (dve čísla v roku 2022), na odborných podujatiach (15. slovenská a 61. česko-slovenská AT konferencia, Prednohorské dni na OLÚP Predná Hora) a v rámci tlačových správ.

2.3 Cieľové skupiny

Cieľovou skupinou organizácie sú osoby so závislostným správaním (nadužívanie psychoaktívnych látok, návykové činnosti, poruchy príjmu potravy, sebapoškodzovanie) a závislosťou a ich blízki. Ide o osoby (vo veku od 10 rokov), rodiny a skupiny v nepriaznivej sociálnej situácii, ohrozené sociálnym vylúčením alebo obmedzením schopnosti spoločensky sa začleniť a samostatne riešiť svoje problémy pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok alebo návykových škodlivých činností (podľa § 2, ods. 2, písm. b) zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov), hlavne (v súlade s § 3, ods. 1 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele v znení neskorších predpisov):

- deti a dospelé osoby (rodičia a iné osoby, ktoré sa o dieťa osobne starajú), ktorých psychický, fyzický a/alebo sociálny vývin, zdravie, sociálne fungovanie či životná situácia sú ohrozené z dôvodu rizikového závislostného správania dieťaťa, rodiča alebo inej osoby, ktorá sa o dieťa osobne stará, a dôsledkami tohto správania;

- rodiny, ktoré sú rizikové z dôvodu výskytu závislostného správania u niektorého z členov.

Od vzniku organizácia kontinuálne zaznamenáva nárast v počte dlhodobej klientely. Tento trend je zrejmy aj z údajov za rok 2022 (s medziročným nárastom o viac ako 23 %).

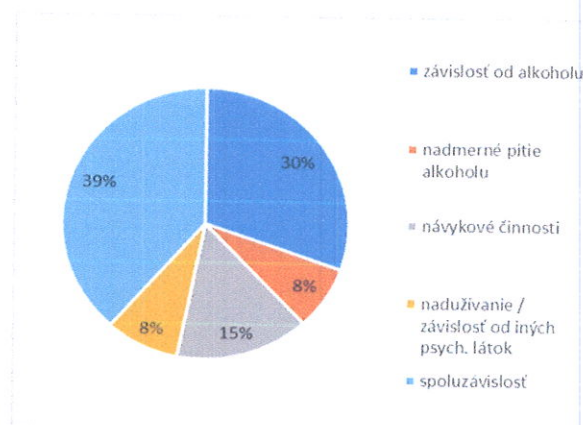
Tabuľka 1 Počet dlhodobej klientely v jednotlivých rokoch fungovania organizácie

Rok	Počet osôb	Medziročný nárast - počet	Medziročný nárast - %
2013	77	-	-
2014	112	35	45,45
2015	148	36	32,14
2016	172	24	16,22
2017	173	1	0,58
2018	237	64	36,99
2019	309	72	30,38
2020	420	111	35,92
2021	546	126	30,00
2022	678	132	24,18

Medziročný nárast je síce zrejmy, avšak vzhľadom na neustále narastajúci počet klientely málo výpovedný. V tomto ohľade je dôležité uviesť, že v roku 2022 organizácia zaznamenala najvyšší doterajší nárast počtu dlhodobej klientely od založenia organizácie, pričom odborný tím ostáva takmer v nezmenenej štruktúre a počte.

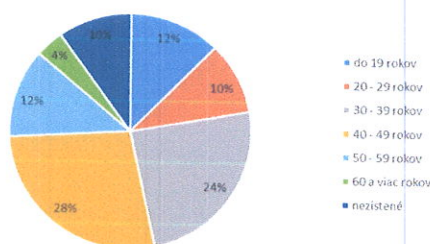
Z hľadiska zmien v jednotlivých sledovaných kategóriách, najvýraznejší bol nárast v skupine osôb so škodlivými návykovými činnosťami (dvojnásobne oproti minulému roku), explicitne najmä v skupine gamblingu a online stávkovaní. Čo sa týka užívania návykových látok, minulý rok najvýraznejšie stúpol počet osôb užívajúcich iné psychoaktívne látky ako alkohol (rovnako dvojnásobne). Celkovo najpočetnejšiu skupinu v roku 2022 tvorili tradične osoby nadužívajúce alkohol (celkovo 30,3 % osoby so závislosťou a 7,6 % osoby s nadmerným pitím alkoholu, spolu 37,9 % všetkej klientely). V poradí druhou skupinou, z hľadiska početnosti, boli tzv. spoluzávislé osoby (51 %).

Graf č. 1 Štruktúra novoprijatých dlhodobých klientov a klientok z hľadiska typu závislostného správania v roku 2022

Z hľadiska veku organizácia eviduje nárast počtu dlhodobých klientov a klientok vo všetkých kategóriách. Najvýraznejší medziročný nárast sa viaže ku kategórii 30-39 rokov (nárast o 60 %) a 40-49 rokov (nárast o 44 %), čo sú vekové kategórie obsadzujúce popredné miesta aj v celoslovenských zdravotníckych zisteniach (v súvislosti s prvý krát diagnostikovanou závislosťou i vo vzťahu k hospitalizácii z dôvodu závislostného správania). V ostatných vekových kategóriách organizácia zaznamenala rovnaký počet nových prípadov, príp. pokles v medziročnom náraste (vo veku 20-29 rokov a nad 50 rokov).

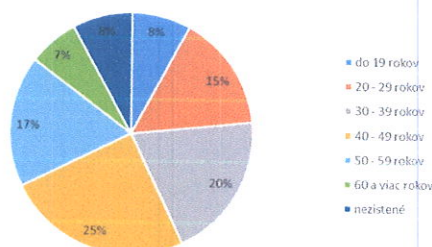
Graf č. 2 Štruktúra novoprijatých dlhodobých klientov a klientok z hľadiska veku v roku 2022

Vážnym sa stáva vysoký podiel mladých osôb v štruktúre klientely z hľadiska veku - vzhľadom na komplexnosť, chronicitu a závažnosť problémov, s ktorými závislostné správanie spojené – a to 7,4 %. Ide o najvyšší podiel tejto vekovej kategórie na celkovom počte dlhobojnej klientely od vzniku organizácie a niet dôvodu predpokladať iné trendy v budúcnosti. Potreba špecifickej pozornosti zameranej práve na najmladšie vekové kategórie je aktuálna a bude aktuálna aj v najbližších rokoch, korešpondujúc s celoslovenskými i celosvetovými trendmi. V tomto ohľade sa organizácia v minulých rokoch postupne pripravila na nárast tejto klientely a je zrejmé, že hľadanie adresných inovácií v programoch bude súčasťou odbornej činnosti aj naďalej.

Dodávajúc – ak berieme do úvahy špecifiká závislostnej problematiky, ktorá sa rozvíja dlhšie časové obdobie, je pravdepodobné, že ďalší nárast mladších vekových kategórií (aj v dôsledku dlhej doby protikovidových opatrení) ešte len môžeme očakávať. Aj vzhľadom na uvedené je potrebné posilniť aktivity orientované práve na najmladšie skupiny a rovnako pripraviť programy pre dospelých (aj preventívne, ktoré v kraji a v zásade na celom Slovensku úplne absentujú).

Graf č. 3 Štruktúra dlhodobých klientov a klientok z hľadiska veku

Osobitou cieľovou skupinou organizácie sú osoby, ktorým je poskytovaná pomoc v rámci Centra pre deti a rodiny – ide o osoby a rodiny, s ktorými spolupracujeme na základe odporúčania oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktoré na základe podnetu šetrením zistilo závažné problémy v kontexte závislostného správania a ktoré nebolo možné efektívne riešiť bez špecializovanej pomoci akreditovaného subjektu. Táto cieľová skupina je skutočne v mnohom špecifická a aj programy pomoci tak musia reflektovať charakter ich životnej situácie – tá býva zväčša zásadne komplikovaná a vážna, problémy kumulované, dlhodobé, často generačne odovzdávané, sociálne fungovanie chronicky narušené. Cieľová skupina je pri poskytovaní pomoci v silnom odpore, ide v zásade o nedobrovoľnú klientelu, kde zväčša jednak chýba uznanie prítomnosti závislostných porúch a rovnako náhľad na rozsah problémov. Ide aj o rodiny, kde už došlo k odobratiu detí a nariadeniu ústavnej starostlivosti v dôsledku závislosti u rodičov. V tejto skupine evidujeme najvyššie riziká dlhodobej ústavnej starostlivosti u detí, ak situácia nebude zvládnutá účinne a rýchlo. V roku 2022 organizácia riešila dvanásť rodín: z nich sa v dvoch prípadoch predísť dlhodobej ústavnej starostlivosti detí, v troch prípadoch organizácia dokázala zabezpečiť potrebné kroky k návratu detí do osobnej starostlivosti matky či otca. V troch rodinách sa situácia stabilizovala a zásadným spôsobom zlepšila. V dvoch prípadoch nebolo možné riešiť problémovú situáciu bez dlhodobej ústavnej starostlivosti (v jednom prípade bola potrebná resocializačná a v jednom prípade reedukačná ústavná starostlivosť), v jednom prípade sa podarilo stabilizovať opatrovníka dieťaťa, čím sa vytvorili základné predpoklady pre návrat dieťaťa z ústavnej starostlivosti dieťaťa do prirodzeného prostredia. V jednom prípade sa podarili len krátkodobé zmeny v životnom štýle matky, ktoré však neboli postačujúce na návrat dieťaťa z ústavnej do osobnej starostlivosti.

Vzhľadom na šírku a variabilitu klientely organizácia aj v roku 2022 inovovala programy pomoci a podporovala rozvoj odbornej spôsobilosti odborného tímu tak, aby sa posilnili špecializované poradenské kompetencie.

Samostatnú časť klientely organizácie aj v roku 2022 tvorili osoby v nepriaznivej sociálnej situácii, vo vzťahu ku ktorej bola realizovaná vyhľadávacia činnosť (matky s maloletými deťmi a maloleté deti bez sprievodu, ktoré žobru). Keďže zväčša ide o jednorazové intervencie, klientela z tejto skupiny nie je prezentovaná v kumulatívnej štatistike dlhodobej klientely (Tabuľka 1, Grafy 1, 2 a 3, Príloha 1).

3 PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE ODBORNEJ ČINNOSTI V ROKU 2022

Zodpovednými zástupkyňami (resp. odbornými garantkami) odborných činností v rámci vyššie uvedených programov boli v roku v súlade s akreditáciami PhDr. Mgr. Gabriela Šostáková a doc. PhDr. Denisa Šoltésová, PhD.

Riadiacim orgánom organizácie je od roku 2019 štatutárna zástupkyňa / riaditeľka organizácie, doc. PhDr. Denisa Šoltésová, PhD. Súčasne pôsobí ako sociálna pracovníčka.

Odborné kapacity v pracovnom tíme boli v roku 2022 zabezpečené celkovo štyrmi sociálnymi pracovníčkami (z toho jedna je aj riaditeľkou organizácie), jednou finančnou poradkyňou, krízovým pracovníkom a dvoma psychologičkami (z toho jedna na 1/2 úväzok).

Pri odbornom zabezpečení činnosti organizácia úzko spolupracuje s ďalšími osobami: najmä právnikom / advokátom, projektovou manažérkou, ekonómkou, grafičkou,

webmastrom. **Administratívne činnosť organizácie** zabezpečuje riaditeľka, ekonómka a projektová manažérka, správca webovej stránky. Na činnosti organizácia sa podieľali v roku 2022 aj upratovačky, administratívne pracovníčky a pomocné sily (k 31.12.2022 v počte 2). Pracovný tím organizácie spĺňa kvalifikačné predpoklady na výkon zodpovedajúcich pracovných činností podľa platnej legislatívy (hlavne zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a zákona č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci a podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov). V pracovnoprávných vzťahoch organizácia využívala pracovné pomery (psychologičky, sociálne pracovníčky, krízový pracovník) aj vzťahy založené dohodami (administratívne činnosti, správa webového sídla, upratovanie, dizajn informačných materiálov, moderovanie odborných podujatí, právne služby, dlhové poradenstvo).

Odborný tím v roku 2022 absolvoval individuálne a skupinové **supervízie** v súlade s plánom supervízie. Externú supervíziu zabezpečovali Mgr. A. Molčanová, Mgr. B. Horváthová a Mgr. M. Špaleková.

V roku 2022 organizácia vyvíjala činnosť vo vzťahu k **dobrovoľníctvu**. Pozícia koordinátorky dobrovoľníctva sa v roku 2022 nemenila a organizácia sa zapojila aj do aktivít v rámci kampane Týždeň dobrovoľníctva. Mimo túto aktivitu organizácia spolupracovala s dobrovoľníkmi a dobrovoľníčkami rôznych pomáhajúcich profesií (psychológia, sociálna práca), ale aj študujúcich na stredných a vysokých školách.

4 MIMORIADNE UDALOSTI V ROKU 2022

Činnosť organizácie nebola už v roku 2022 výraznejšie ovplyvnená mimoriadnou situáciou z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19. Preto nebolo potrebné prispôbovať výkon činnosti protipandemickým opatreniam. Výrazne nebol touto situáciou zasiahnutý ani plán výkonu preventívnych aktivít. Skupinové a hromadné podujatia boli realizované v súlade s odporúčaniami. Organizácia aj v roku 2022 zabezpečila dostatok osobných ochranných pomôcok a nebolo potrebné z dôvodu chorobnosti alebo iných mimoriadnych skutočností prerušiť či obmedziť výkon činnosti, ktorá tak bola aj v roku 2022 zabezpečená kontinuálne (ako subjekt hospodárskej mobilizácie).

V roku 2022 nenastali žiadne mimoriadne udalosti, ktoré by ovplyvnili výkon priamej činnosti s klientelou a dostupnosť potrebnej pomoci v komunite.

5 FINANCOVANIE ČINNOSTI V ROKU 2022

Financovanie činnosti organizácie bolo v roku 2022 stabilné, čo umožnilo stabilizovať odborný tím aj programy odbornej činnosti. Výška získaných prostriedkov však stále neumožňuje odborné kapacity navýšiť tak, aby bola služba dostupnejšia pre obyvateľov z vzdialenejších miest a obcí regiónu a aby mala možnosť rozšírenia prevádzok aj do ďalších miest v regióne.

Činnosť organizácie je nevyhnutne financovaná viaczdrojovo: najmä z príspevkov a dotácií z mesta a samosprávneho kraja (v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov a zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov). V roku 2022 bolo mierne posilnené financovanie špecializovaného sociálneho poradenstva aj terénnej sociálnej služby krízovej intervencie a výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v Centre pre deti a rodiny Zmena. Od júla 2022 organizácia implementuje projekt *Trojlistok – nové nástroje pre ľudí ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením* (schválená výška NFP je 186.260,65 €). Práve vďaka takto pripraveným výzvam môže organizácia pripraviť a odskúšať pilotné programy koncipované veľmi adresne na akútne problémy klientely, resp. na reálne potreby komunity. Práve toto je aj cieľom predmetného projektu: zefektívniť existujúce a zaviesť nové inovatívne nástroje a programy pomoci pre ľudí so závislosťou správaním ako skupiny zvlášť ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením.

V roku 2022 organizácia taktiež získala dotačnú podporu z Mesta Prešov v rámci projektu *Zdraví občania – zdravé rodiny – zdravé komunity IV.*, s celkovou sumou podpory vo výške 334 eur, ktorá ani zďaleka nepokryla náklady na projektové aktivity, skutočne realizované v danom roku (vrátane konferencie pod záštitou prezidentky Slovenskej republiky).

Rovnako získala dotáciu Prešovského samosprávneho kraja na *Kampaň na podporu rodín s deťmi: „Ako to zvládnuť v rodine so závislým dieťaťom...“*, s celkovou sumou 4.500 eur, ktoré umožnili inovovať činnosť organizácie v oblasti špecifickej prevencie (vrátane inovácie informačných materiálov, prípravy podcastov, realizácie viacerých aktivít a podujatí pre rodiny).

Dôležitým zdrojom pre inováciu činnosti a podporu klientely i širšej komunity sú od mája 2021 prostriedky z projektu *„Únik zo (spolu)závislosti“*, financovaného z Nórskeho finančného mechanizmu. Z pozície partnera získala tak organizácia prostriedky na intenzívnejšiu osvetovú prácu s komunitou a špecifické formy vzdelávania a poradenstva klientov a klientok organizácie v kontexte vybraných aspektov závislostnej problematiky, zvlášť u žien.

Financovanie v roku 2022 umožnilo nielen stabilný výkon odbornej činnosti a teda aj kontinuitu poskytovanej pomoci, ale zároveň inováciu programov a dovybavenie organizácie smerom k zvyšovaniu kvality poskytovaných služieb. Avšak vzhľadom na neustále narastajúci počet klientely bude v najbližšom období potrebné odborný tím personálne posilniť a zároveň je potrebné sa pripraviť na zvládnutie zvýšených nákladov v súlade s ekonomickou situáciou v spoločnosti, ktoré môžu zásadným spôsobom ohroziť kvalitu poskytovanej pomoci. Získané príspevky a dotácie v roku 2022 výrazne zodpovedali požiadavkám kvalitnej, dostupnej, modernej a efektívnej odbornej pomoci, stále nemožno konštatovať plné pokrytie potrieb občanov mesta a regiónu s plnou reflexiou ich aktuálnych potrieb a trendov v komunite, najmä ak predpokladáme nárast významu tejto služby aj v budúcnosti. V Tabuľke 2 sú uvedené príjmy a výdavky v rámci hospodárenia organizácie za aktuálny aj predchádzajúce roky.

Tabuľka 2 Prehľad príjmov a výdavkov v jednotlivých rokoch fungovania organizácie

Rok	Dotácie	Príspevky a dary	Celkové výnosy	Mzdové náklady	Celkové náklady	Rozdiel výnosov a nákladov
2013	7.102	4.356	11.458	15.829	23.554	- 12.096

2014	22.452	5.529	28.600	24.346	35.492	- 6.892
2015	35.595	2.379	38.792	39.094	52.733	- 13.941
2016	27.161	2.678	36.776	33.579	42.323	- 5.547
2017	49.140	9.873	62.569	33.249	63.372	- 803
2018	108.241	11.071	123.274	92.801	126.117	- 2.843
2019	141.097	0	143.909	107.357	144.063	-154
2020	169.163	775	175.603	127.741	175.603	0
2021	140.951	54.865	196.808	154.742	196.808	0
2022	193.280	27.329	221.834	178.354	221.834	0

Ekonomicky oprávnené náklady na jedného klienta v roku 2022 boli 327,20 eur na 1 osobu na rok, priemerné mesačné ekonomicky oprávnené náklady na 1 klienta v roku 2022 boli 27,30 eur.

5.1 Ročná účtovná závierka

Nezisková organizácia účtuje v sústave podvojného účtovníctva a vedie vo svojom účtovníctve oddelene výnosy a náklady spojené s hlavnou činnosťou s rozúčtovaním na projekty a výnosy a náklady spojené so zdaniteľnou činnosťou.

Ročná účtovná závierka organizácie za rok 2022 bola zostavená 30.6.2023 a predložená správnej rade organizácie.

6 NÁKLADY NA ČINNOSŤ V OBLASTI VÝSKUMU A VÝVOJA

Vzhľadom na fakt, že organizácia v roku 2022 nerealizovala vývojovú a výskumnú činnosť, osobitné náklady na výskum organizácia neeviduje.

7 ÚDAJE O VLASTNÝCH AKCIÁCH A INÝCH PODIELOCH

Organizácia nevlastní vlastné akcie, ani žiadne obchodné podiely v iných subjektoch.

8 NÁVRH NA ROZDELENIE ZISKU ALEBO VYROVNANIE STRATY

Hospodársky výsledok za účtovné obdobie 2022 je vo výške 0 eur, takže nie je potrebné o jeho rozdelení rozhodovať a účtovať.

9 ZLOŽKY ORGANIZÁCIE V ZAHRANIČÍ

Organizácia nemá žiadne organizačné zložky v zahraničí.

10 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

V roku 2022 organizácia nevykonávala činnosť, ktorá by mala či mohla mať negatívny dopad na životné prostredie. Rovnako, ako v minulosti, bežný tuhý komunálny odpad bol prechodne zhromažďovaný v uzatvorených kontajneroch na prevádzkovom dvore prenajímateľa nebytových priestorov COOP Jednota Prešov. Odvoz odpadu bol zabezpečovaný prenajímateľom v súlade s prevádzkovým poriadkom. V priestoroch organizácie sú k dispozícii odpadové koše v dostatočnom počte a v súlade s požiadavkami kladenými na bežný odpad, aj v súlade s požiadavkami na odpad obsahujúci použité ochranné osobné pomôcky (rúška, rukavice a pod.). V organizácii sa separuje papier, plast a batérie. V priestoroch na osobnú hygienu sú uzatvárateľné, ľahko udržiavateľné nádoby, ktoré sa vysypávajú denne. Objekt je odkanalizovaný do verejnej kanalizácie mesta Prešov.

Z dôvodu protipandemických opatrení a minimalizácie rizika prenosu ochorenia COVID-19 organizácia v súlade s platnými usmerneniami zaistila všetky požiadavky, ako boli priebežne zverejňované, a zabezpečila adekvátnu likvidáciu odpadu a pravidelné hygienické ošetrovanie všetkých priestorov i kontaktných plôch.

11 PREDPOKLADANÝ BUDÚCI VÝVOJ ČINNOSTI ORGANIZÁCIE

Napĺňanie vízie a poslanie prostredníctvom koncipovaných cieľov chce organizácia zabezpečiť aj v ďalšom období. Organizácia v súčasnosti patrí ku kľúčovým subjektom na kontinuu odbornej pomoci a je jedným z nositeľov nových trendov v tejto oblasti v celoslovenských kontextoch. Expertíza odborného tímu sa odráža v účinnosti poskytovanej pomoci, ale aj v zapojení do rôznych partnerstiev, realizácie množstva rôznorodých osvetových, vzdelávacích a odborných podujatí a účasti na významných podujatiach v predmetnej téme. Tento status organizácia plánuje udržať súčasne so zvyšovaním kvality poskytovanej pomoci aj v nasledujúcom období.

Rok 2022 bol pre organizáciu dôležitý aj tým, že začal novú desaťročnicu svojej činnosti, čo prirodzene vyvoláva požiadavky revidovať a aktualizovať ciele a zámery činnosti do budúcnosti. Programy celostného manažmentu v jednotlivých podprogramoch sú dlhodobé účinné a adresné, z uvedeného dôvodu nebudú zásadne revidované, v prípade potreby len aktualizované. V roku 2022, vzhľadom na trend nárastu počtu klientov nižších vekových kategórií, organizácia získala akreditáciu v rámci Programu celostného manažmentu pomoci deťom a mladým ľuďom s rizikovým závislostným správaním (predtým Program celostného manažmentu pomoci mladistvým osobám s rizikovým správaním z dôvodu užívania psychoaktívnych látok a závislostí od nich alebo od škodlivých návykových činností), ktorý umožňuje odbornú činnosť poskytovať deťom už od 10 rokov a pre širšiu skupinu závislostných porúch (vrátane sebapoškodzovania a porúch príjmu potravy). V nasledujúcich troch rokoch však organizácia plánuje zmenu na pozícii zodpovednej zástupkyne, a to tak v rámci sociálnych služieb, ako aj vo vzťahu k Centru pre deti a rodiny Zmena. Dôvodom je najmä avizovaný odchod aktuálnej zástupkyne v týchto programoch do dôchodku. Táto zmena bude pre organizáciu a jej činnosť zásadnou zmenou, kde je síce potrebné predpokladať isté posuny v nahliadaní na odborné procesy v organizácii aj smerom k externému prostrediu, ale základné piliere a princípy práce sa bude organizácia snažiť zachovať.

Okrem tejto zmeny je potrebné rozšíriť obsah i pôsobnosť programov Centra pre deti a rodiny Zmena. Obsahovo je potrebné identifikovať možnosti a príp. doplniť do programu centra aj podprogram orientovaný na prácu s odborným personálom iných centier. Rozšírenie je argumentované opakovanými žiadosťami o poskytovanie pomoci z mesta Košice a okolie. V danej lokalite úplne absentujú programy orientované na závislostnú problematiku v rodinách. Z uvedeného dôvodu je relevantné zaoberať sa aj možnosťou rozšírenia pomoci prostredníctvom ambulantných a terénnych sociálnych služieb. Z uvedeného dôvodu bude tiež potrebné v najbližšom období zmapovať reálne požiadavky a príp. pripraviť zmeny akreditácií. Rovnako je zásadným rozšírenie činnosti – najmä z dôvodu neustáleho nárastu počtu dlhodobej klientely, ale i z dôvodu jasne definovaných trendov a zmien v rámci celého spektra závislostných porúch.

V rámci rozšírenia miest poskytovania pomoci prichádzajú aktuálne do úvahy mestá Vranov nad Topľou, Stropkov či Bardejov, ako vyplýva z doterajších jednaní. V tomto ohľade čaká organizáciu v roku 2023 otvorenie novej prevádzky a zaistenie jej činnosti materiálno-technickým zázemím, ako i personálne. V tejto súvislosti je teda zrejmá aj nevyhnutnosť personálneho posilnenia odborného tímu organizácie a prirodzene i finančného pokrytia zvýšených mzdových nákladov, predpokladaných pre ďalšie obdobia.

Vzhľadom na novelizáciu zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a účinnosť zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov bude tiež potrebné posilniť personál o manažéra kvality sociálnych služieb a následne aktualizovať procesy v organizácii tak, aby zodpovedali legislatívnym požiadavkám. Na základe potreby revidovať, aktualizovať a prehodnotiť existujúce procesy bude odborný tím v roku 2023 čeliť zvýšenej záťaži spojenej s touto v zásade administratívnou činnosťou. Tento krok je však potrebné ukončiť do konca roka 2023.

Odborná spôsobilosť v tíme organizácie bola v roku 2022 (ako aj po ostatné roky v minulosti) výrazne podporovaná a vzhľadom na meniace sa trendy v predmetnej problematike a potrebe promptne reagovať na potreby najmladších vekových kategórií a systémovú prácu s rodinami bude vzdelávanie odborného tímu aj v budúcnosti kľúčovou výzvou. Hoci sa nepodarilo naplniť výzvu intenzívnejšej výskumnej činnosti, z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti, na identifikované otázky organizácia reagovala podujatiami určenými pre širšiu verejnosť. Zámer zmapovať odborné intervencie pre rodiny a blízkych osôb so závislostným správaním poskytovaných subjektmi zapojenými do kontinua pomoci v rámci celého Slovenska, preto ostáva aj do ďalšieho obdobia.

Dôležitou súčasťou činnosti organizácie sa stali okrem priamej pomoci klientele aj konzultačné a expertízne služby, čo sa ukazuje ako zásadné čoraz intenzívnejšie – najmä v požiadavkách na rôzne typy informačných, konzultačných a vzdelávacích aktivít vo vzťahu k externému prostrediu. Ako sa ukázalo, cykly vzdelávacích seminárov realizovaných od roku 2021 sú pre odbornú verejnosť zaujímavé, žiadané a potrebné pre ľudí z praxe aj z dôvodu ich nízkej účinnosti pri práci so špecifickou klientelou osôb so závislostným správaním. Takéto vzdelávanie môže zásadne zvýšiť nielen porozumenie, ako celkovú citlivosť zúčastnených na špecifiká problematiky a danej cieľovej skupiny, s výraznou prítomnosťou stigmatizácie a patologizácie.

Aj z tohto dôvodu organizácia aj v roku 2022 realizovala dva cykly tohto vzdelávania v aktualizovanej forme, reflektujúc požiadavku adresnosti a dostupnosti. V tejto činnosti je potrebné pokračovať aj v nasledujúcom období: práve vzhľadom na neustále sa opakujúce

požiadavky je však potrebné výraznejšie formalizovať ponúkané vzdelávacie aktivity, a to tak akreditáciou (v kontexte celoživotného vzdelávania), ako aj orientáciou na aktualizáciu vzdelávania pedagógov. V tomto ohľade sa ukazuje, že (nielen) prešovský región definuje reálnu požiadavku, ktorú je potrebné saturovať flexibilne a promptne, aj z dôvodu prezentácie expertízy organizácia v rámci závislostnej problematiky. Tieto vzdelávacie podujatia vníma organizácia ako dôležité jednak z hľadiska zvyšovania efektivity intervencií pomáhajúcich profesionálok a profesionálov zo spolupracujúcich subjektov, ale rovnako aj kvôli posilneniu sieťovaných aktivít a vzájomnej spolupráce aj pri riešení konkrétnych prípadov tak, aby sa v konečnom dôsledku redukovalo riziko „inštitucionalizácie“ klientely (resp. rozvoja syndrómu tzv. otáčavých dverí).

Tu sa otvára aj priestor pre kreatívne možnosti v rozvoji činnosti organizácie: v roku 2022 prvýkrát realizovaný workshop zameraný na motivačné rozhovory sa ukázal ako vhodný príklad užitočné uplatnenia lektorskej a odbornej spôsobilosti tímu organizácie. Pre podporu destigmatizácie a zvyšovanie dostupnosti pomoci sú však dôležitými aj verejné besedy a ďalšie metódy komunikácie so širokou verejnosťou (najmä formou podcastov). V tejto oblasti by si organizácia mala udržať trendy nastavené v roku 2022 (dve verejné besedy, tri zážitkové workshopy, sedem podcastov). V neposlednom rade je výzvou pre nasledujúce obdobie aj zameranie na preventívne aktivity pre rôzne cieľové skupiny a zameranie sa nielen na kvalitu tých, ktoré už organizácia úspešne realizuje, ale aj na prípravu takých programov, ktoré zaplnia „biele miesta“ v regióne (najmä deti v predškolskom a mladšom školskom veku a pre vekovú kategóriu dospelých). V najbližšom období bude preto potrebné pripraviť a pilotne overiť aj tieto typy prevencií, ktoré aktuálne vôbec nie sú v regióne realizované. Vo vzťahu k práci so širšou komunitou je tiež potrebné pokračovať a rozvíjať kampaňové aktivity, ideálne pokračovať v začatej Kampani na podporu rodín s deťmi *Ako to zvládnuť v rodine so závislým dieťaťom*, v rámci ktorej boli spracované vyššie uvedené podcasty, ale aj pripravené a distribuované nové informačné materiály a realizované podujatia *Dni rodiny*, kedy počas štyroch dní realizovala viaceré podujatia orientované na podporu rodín v kontexte predmetnej problematiky. Takýto typ podujatí má výrazný potenciál podpory destigmatizačnej optiky v závislostnej problematike, ale ja posilnenia zdravotnej gramotnosti v tejto téme u laickej verejnosti so súčasným zvýšením dostupnosti odbornej pomoci.

Aj vzhľadom na uvedené je potrebné, aby organizácia v najbližšom období venovala zvýšenú pozornosť aj výraznejšej publikačnej a prezentačnej činnosti, vrátane mediálnych vystúpení. V tomto ohľade je pre organizáciu čoraz náročnejšou potreba posilnenia personálu o kapacity s kompetenciami v oblasti prezentácie zistení na verejných fórach, príp. zaistenie intenzívnejšej spolupráce s odborníkmi a odborníčkami v rámci public relations a v rámci marketingu činnosti.

Vzhľadom na stabilizovaný odborný tím a kontinuitu financovania činnosti organizácia vníma tiež potrebu neustáleho zvyšovania profesionality odborného tímu a zásadného posilnenia partnerstiev so spolupracujúcimi subjektmi v meste a v regióne tak, aby sa výrazne podporila multidisciplinarita a multirezortnosť a zároveň komplexnosť riešení problémov súvisiacich so závislostnou problematikou. V tomto ohľade je potrebné formalizovať aktuálne partnerstvá a zásadnejšie udržiavať efektívnu a flexibilnú spoluprácu tak, aby mali priaznivý dopad na samotných klientov a klientky, pre ktoré bude pomoc dostupnejšia a adresnejšia.

12 ZHODNOTENIE PRÍNOSOV ODBORNEJ ČINNOSTI V ROKU 2022

Prínosy odbornej činnosti organizácie i činnosti osobitne orientovanej na zvyšovanie informovanosti verejnosti a podpory destigmatizácie v závislostnej problematike môžeme identifikovať vo viacerých oblastiach.

- podpora sieťovania subjektov „adiktologickej“ praxe a vytvorenie priestoru pre vzájomné zdieľanie odborných poznatkov v rámci odbornej konferencie pod záštitou prezidentky Slovenskej republiky, p. Zuzany Čaputovej s názvom *Čo (ne)priniesla pandémia? Prevencia a riešenia v oblasti užívania psychoaktívnych látok a návykových činností – tradičné koncepty vs. nová optika*, ktorá bola súčasťou spoločenského podujatia s odborným programom *Trojlistok 10+* (v rámci programu bolo predstavené nové logo organizácie a realizovaná moderovaná diskusia na tému *10 rokov adiktológie na Slovensku*, ktorej sa zúčastnili PhDr. Mgr. G. Šostáková – zakladateľka NO Trojlistok, Mgr. PhDr. V. Stanislav, PhD., MPH. – riaditeľ OLÚP Predná Hora, n. o., PhDr. B. Kuchárová, PhD. MBA, MPH – výkonná riaditeľka OZ Prima a Ing. B. Božek – vedúci Domova nádeje Centra pre deti a rodiny Prešov, Gréckokatolícka charita);
- získanie *Ceny mesta Prešov za rok 2021*: dňa 8. júna 2022 bola zakladateľke NO Trojlistok, PhDr. Mgr. G. Šostákovvej, odovzdaná táto cena na slávnostnom zasadnutí Mestského zastupiteľstva v Prešove. Cenu získala za dlhodobú významnú reprezentáciu mesta Prešov a vynikajúci tvorivý čin a dlhoročný mimoriadny prínos pre rozvoj mesta Prešov vo verejnoprospešnej oblasti a za zviditeľňovanie mesta doma i v zahraničí. Touto cenou jednoznačne podporila význam služby, ktorú založila, i nevyhnutnosť venovať našej cieľovej skupine zásadnú pozornosť a prezentovala uznanie jej snahy v tomto smere;
- podpora spolupráce partnerských subjektov aktívnou účasťou na regionálnom stretnutí 24. novembra 2022 sa v rámci Národného projektu „Štandardy“, pod vedením Regionálneho projektového centra v Prešove a v rámci projektu Inštitútu pre výskum práce a rodiny „Zlepšenie ochrany práv obetí - posilnenie kapacít a postupov boja proti násiliu na ženách a domácomu násiliu“, v spolupráci s OZ MyMamy 30. novembra 2022;
- podpora spolupráce pri zabezpečovaní celostného manažmentu pomoci osobám so závislostným správaním a ich blízkym na Spoločnom stretnutí odborníkov a odborníkov v téme pomoci ľuďom so závislostným správaním, ktoré organizácia realizovala dňa 2. júna 2022 (zúčastnili sa MUDr. P. Földešová, MUDr. L. Geci, MUDr. R. Hvizdošová, MUDr. M. Pustová, MUDr. I. Rjašková, Mgr. J. Šimová a Mgr. V. Mojžišová);
- pre verejnú prezentáciu odbornej činnosti organizácie bolo významné vystúpenie doc. PhDr. Denisy Šoltésovej, PhD. s príspevkom s názvom „*Umenie byť rodičom*“... v kontexte manažmentu pomoci ľuďom so závislostným správaním a ich blízkym v rámci 15. slovenskej a 60. česko-slovenskej AT konferencie v dňoch 29.9. – 2.10.2022 v Bardejovských Kúpeľoch;
- rovnako dôležitá bola účasť a prezentácia činnosti organizácie na Prednohorských dňoch na OLÚP Predná Hora dňa 9. mája 2022;

- počas roka organizácia opakovane upozornila na aktuálne problémy v kontexte závislostnej problematiky tlačovými správami;
- počas roka organizácia intenzívne „komunikovala“ s verejnosťou aj prostredníctvom aktivít Kampani na podporu rodín s deťmi *Ako to zvládnuť v rodine so závislým dieťaťom*. Jej súčasťou boli podujatia počas *Dní rodiny* (počas štyroch dní realizovala organizácia viaceré podujatia orientované na podporu rodín v kontexte predmetnej problematiky), príprava a distribúcia nových informačných materiálov a spracovanie siedmych podcastov (s názvami *Nepiť je normálne!*, *Keď už je pitie v rodine problémom*, *Spoluzávislosť alebo ako sami podporujeme závislosť u druhého*, *Čo to vlastne nelátkové závislosti sú?*, *Je sebapoškodzovanie naozaj len „správanie pubertiaka“?*, *„Kým nezješ, od stola neodídeš!“: moje dieťa má poruchu príjmu potravy*, *Nálepka „závislý“ – ako sa s ňou ľuďom žije*), ktoré je možné vnímať ako dôležitý typ či kanál sprostredkovania poznatkov verejnosti
- pre podporu destigmatizácie závislostných porúch v komunite organizácia pripravila a realizovala dve verejné diskusie orientované práve na túto oblasť (s názvami *Spoluzávislosť na pozadí stereotypov ženskosti (a mužskosti)* a *Ne/sýtiace vzťahy: Čo to vlastne znamená „toxická vzťahy“?*) a tri zážitkové workshopy (s názvami *Od sna k realite I. a II. - zážitkový workshop pre ženy, ktoré chcú vo svojom živote zmenu a „Krása nevidaná...“ alebo čo nás učia rozprávky*);
- osobitým spôsobom zvyšovania dostupnosti pomoci prostredníctvom zvýšenia informovanosti komunity je aj distribúcia informačných materiálov organizácie, ktoré boli aj v roku 2022 redizajnované;
- pre zvýšenie informovanosti odbornej verejnosti boli organizované vzdelávacie a konzultačné podujatia, najmä dva cykly diskusných seminárov, workshop zameraný na metódu motivačných rozhovorov a dve multidisciplinárne vzdelávania na témy *Ako sa správať k dieťaťu z patologickkej rodiny* a *Práca s problémovou rodinou - závislostné správanie v rodine* v máji v Prešove a v septembri 2022 v Liptovskom Mikuláši v rámci Národného projektu Podpora ochrany detí pred násilím a zaistenie psychosociálneho tréningu v decembri 2022 v Tatranských Zruboch;
- organizácia sa v roku 2022 aktívne zapájala do aktivít v rámci projektu Šanca na návrat, kde realizovala 6 vzdelávacích podujatí pre väznené osoby vo výstupnom oddiele;
- aj v roku 2022 sa organizácia zapojila v rámci podpory občianskej participácie do kampane a činnosti v rámci Týždňa dobrovoľníctva (pod patronátom Dobrovoľníckeho centra), a to počas týždňa v dňoch od 16. do 22. septembra 2022;
- organizácia pokračovala a rozšírila program *Rodičom som navždy ...* – na základe akreditácie pre Centrum pre deti a rodiny Zmena, ktorý dopĺňa odbornú pomoc o adresné témy identifikované pri práci s danou cieľovou skupinou;
- aj v roku 2022 odborný tím absolvoval početné vzdelávacie aktivity, najmä z dôvodu potreby zvyšovania profesionality v poskytovaných službách a za účelom zvyšovania kvality poskytovanej pomoci (kurzy krízovej intervencie, výcviky poradenských a terapeutických kompetencií v rôznych smeroch i konkrétnych technikách - na človeka orientovaný prístup, EMDR prístup, rodinná terapia a terapia zameraná na vzťahovú väzbu);

- organizácia aj v roku 2022 rozvíjala a podporovala spoluprácu v rámci existujúcich i nových partnerstiev. Významná bola v roku 2022 najmä spolupráca s organizáciami: OLÚP Predná Hora, OSPODaSK Prešov, Sabinov a Bardejov, Mesto Prešov, MyMamy, o. z., adiktologická ambulancia Remedis, s.r.o. Brno, psychiatrické oddelenie FNsP J. A. Reimana v Prešove, psychiatrické ambulancie v Prešovskom a Košickom kraji, CPLZD Košice, Prešovský samosprávny kraj, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR;
- v roku 2022 pokračovala spolupráca na implementácii Národného projektu Podpora ochrany detí pred násilím, a to zapojením do multidisiplinárnej spolupráce subjektov participujúcich na ochrane detí pred násilím, čím organizácia reflektuje nevyhnutnosť holistického prístupu k problematike závislostného správania, pričom táto spolupráca sa ukázala ako veľmi významná aj vo vzťahu k zvyšovaniu informovanosti a rozvoju odborných spôsobilostí odborných kapacít zapojených subjektov a táto spolupráca bude pokračovať aj v roku 2023 ďalšou lektorskou činnosťou organizácie;
- kľúčovým ukazovateľom adekvátneho sociálneho fungovania klientely je aj zotrvanie v zamestnaní, resp. v škole (t. j. udržanie si pracovného miesta, resp. školského výkonu a neprerušovanie zamestnania alebo školskej dochádzky) kvôli problémom v súvislosti so závislostným správaním. V tomto ohľade organizácia v roku 2022 zaznamenala len dva prípady prerušenia bežného vzdelávania (v oboch prípadoch z dôvodu nariadenia ústavnej starostlivosti, v jednom prípade resocializačnej, v druhom reedukačnej). Rovnako organizácia nezaznamenala ukončenie pracovného pomeru z dôvodov závislosti;
- jedným z ukazovateľov efektivity a adresnosti realizovaných programov pomoci je aj sociálne fungovanie a stabilita rodín klientely. Ani v roku 2022 organizácia nezaevidovala žiaden rozvod či rozpad rodiny z dôvodu závislostného správania v rodine. Práve naopak, vzhľadom na efektívnosť odborných intervencií bol možný v návrat štyroch detí vyňatých z osobnej starostlivosti do pôvodnej rodiny;
- štatistické údaje o klientele za rok 2022 sú uvedené v Prílohe 1.

30. júna 2023

TROJLÍSTOK n.o.
Celostný manažment pomoci závislým osobám
Kotrádova 2, 080 01 Prešov
Prev.: Konštantínova 3
IČO: 45 738 751
Kontakt: 051/7754479 0948 078 997

doc. PhDr. Denisa Šoltésová, PhD.
riaditeľka / štatutárna zástupkyňa

Príloha 1 Prehľad klientely organizácie za rok 2022 (k 31. decembru 2022)

Celkový počet klientov a klientok		678	
rizikové užívanie / závislosť od alkoholu		316	46,6 %
nadužívanie/ závislosť od iných psychoaktívnych látok		66	9,7 %
návykové činnosti / nelátkové závislosti		77	11,4 %
Spoluzávislosť		219	32,3 %
Rod	Muž	340	50,1 %
	Žena	338	49,9 %
Miesto trvalého bydliska	Prešov	349	51,5 %
	PSK (mestá + obce)	291	42,9 %
	Nezistené	33	5,6 %
Vzdelanie	ZŠ	51	7,5 %
	SŠ	382	56,3 %
	VŠ	134	19,8 %
	Nezistené	111	16,4 %
Rodinný stav	vydaté/ženatí	280	41,3 %
	Rozvedení	95	14,0 %
	Slobodní	241	35,5 %
	ovdovelí	19	3,2 %
	Nezistené	40	5,9 %
Vek	do 19 rokov	50	7,4 %
	20 - 29 rokov	99	14,6 %
	30 - 39 rokov	125	18,4 %
	40 - 49 rokov	158	23,3 %
	50 - 59 rokov	112	16,5 %
	60 a viac rokov	43	6,3 %
	Nezistené	51	7,5 %